

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 12 – prosinec 2020

Ročník 10.

***Sláva na výsostech Bohu-
a na zemi pokoj lidem dobré vůle.***

Obsah:

Úvodní slovo – Advent

Metodika –

Osobní kondice a její trénink

Sokolské cesty za zdravím

Sokolská soutěž – „kde domov můj“

Sokolgym – Sokolské Brno 2021

Nejenom pohybem živ je sokol

Pevní dny nové republiky - konec listopadu začátek prosince

Víc Masaryka

Masarykův návrat do vlast

Charlotta Masaryková

Nezapomínejte na 17. listopad

Ojedinělý pomník v Lánech

Kaleidoskop – Bitva u Slavkova

Protest proti národnostnímu útlaku

Začátek osidlování Ameriky

Důležité pro „Liberec!“

Rychlé šípy a Jaroslav Foglar

Dr. Edward Beneš

Zdeněk Fibich

Jiří Hanzelka

Sokolská soutěž - Evropa

Sokolské osobnosti

Flavius Josephus

Alois Červíček – Sokol a dobrý tat'ka

Výsledky obou soutěží

Zprávy ze žup a jednot

Sokolský běh v Syrovicích

Nekrolog – sestra Lída Tocháčková – Sokol Brno I.

Jarmila Kostková – významná pracovnice ženského hnutí

Závěrečné slovo

O soužití generací

Oznámení čtenářům

Úvodní slovo:

Advent

Je to období posledních týdnů před vánočními svátky, kdy se příroda i lidé připravují na jejich oslavu. Zahrnuje především asi poslední čtyři týdny před tím dnem nejslavnějším. 25. prosincem, dnem narození Páně. 25. prosinci předcházejí 4 neděle – železná, bronzová, stříbrná a zlatá, bohužel však dnes mají spíše komerční význam.

Advent znamená dobu očekávání příchodu, dříve byly charakterizovány půstem a přerušením všech radovánek. Dobou odpočinku, klidu, přípravy příbytků a duševního očekávání mají být i dnes.

Advent je charakterizován dávno zděděnými zvyky, jako je zpívání koled, vázání vánočních věnců, v Adventu se setkáváme i s dalšími významnými dny, jako je např. svátek sv. Barbory a Mikuláše. Ten netrpělivě očekávají hlavně děti.

Tradice vánočního věnce je typická od 19. století. Musím však říci, že vánoční věnec jsme v době mého mládí neměli ani my doma, ani spřátelené rodiny, za to svátek sv. Barbory byl dodržován trháním nebo řezáním tzv. „barborek“ – snítek stromu, který brzy rozkvetne. Tam, kde „Barborka“ o vánocích skutečně rozkvetne, mohou očekávat pohodu a zdraví po celý rok, kromě toho děvčata na vdávání mají reálnou šanci se skutečně vdát.

Svíčky na věncích mají symbolický význam, který je odvozován od židovského svátku tzv. Chanuky. Dnešní věnce se vyrábějí i z netradičních materiálů a jsou součástí vánoční výzdoby.

Děti oblíbený je především svátek sv. Mikuláše, který v západních státech přináší dárky a ukládá je do punčochy nebo do krbu. Naše děti to mají pestřejší a dramatičtější, protože suity sv. Mikuláše děti navštěvují osobně a děti se musí omlouvat za své hříchy, modlit se za odpuštění, říkat básničky apod. Že se při tam zažije hodně legrace (hlavně u dospělých) je docela jasné. Zažila jsem případ, kdy celou dobu svého vystupu mluvil Mikuláš v ženském rodě, případně si dítě všimlo, že čert má jazyk přišitý černou nití. Asi nejkurióznější případ bylo ukradení a snědení řízku z talíře třídní profesorky. Pachatel se se - k našemu obveselení - nikdy nenašel!

Typicky vánočním pečivem byly a jsou vánočky, na kterých každé hospodyně nesmírně záleží. Kromě vánoček se poslední dobou hodně pečou perníčky a zdobí se velmi umně cukrovou polevou, někdy bílou, ale i barevnou. I když se dnes nezpívá zdaleka tolik, jako dříve, přece jenom se ozývají koledy a staré adventní písně, které u nás mají starou tradici. Jsou také zařazeny do chrámové hudby a zpívány všemi účastníky bohoslužby.

Z doby obrozené nám zůstal poklad milovaný a zpíváný národem – „Hej, mistře, vstaň bystře.... rožmitálského kantora Jana Jakuba Ryby.

Na vánočním stole nesmí chybět mísa s ovocem a nás doma se dodržoval další zvyk – prý z Moravy. Ještě před polévkou byly na stole ořechy s medem, aby nikoho nebolelo v krku. Každý si je měl sám naloupat, ale z obavy, aby si snad babička nevytáhla ořech zkažený, dávala maminka na stůl misku s jádry vyloupanými. Ať už byly vánoce chudé nebo bohaté, vždy voněly vanilkou, láskou, pečivem a zněly zpěvem. Na stole stál ustrojený stromček a děti si nadšeně prohlížely „jesličky“ - Betlém.

Jen jednou to bylo jinak – v prosinci 1944. Poslední válečné vánoce a byli jsme s mámou a bratrem sami, bez táty a babička zmizela někde v moři koncentračních táborů, kde neměla šanci přežít. Dostali jsme každý dva sešity a nějakou pastelku, možná něco sladkého, už se nepamatuji. Jediné, co nechybělo, byla vzájemná láska a důvěra, která nám pomáhala přežít! Co je proti tomu nějaký corona - virus!

Jarina Žitná

Metodika

Osobní kondice a její trénink.

V době, kdy je ze známých důvodů omezena možnost cvičení a sportování, na které jsme zvyklí a které náš organismus vyžaduje, podívejme se na pojem kondice a její zlepšování alespoň teoreticky.

Všem je nám jasné (nebo by alespoň mělo být), že bez slušné tělesné kondice nemůžeme odolávat nárokům, které na nás život klade – a zároveň také to, že získání kondice není vždy jednoduché a dá práci. Lidský organismus potřebuje pohyb, to znamená zařazování do našeho životního rozvrhu pravidelně a poctivě také sport a cvičení. Právě to je na běžném sokolském cvičení tak cenné – možná, že nevychovává speciální návyky a schopnosti, ale snaží se rozumnou formou organismus zatěžovat, zvyšovat na něj nároky a snaží se získat zájem a potřebu pravidelného cvičení – tréninku.

Všichni známe případy, kdy cvičenec uběhne pár metrů, dýchá jako mašina a při nejlepší vůli to nedokáže rychleji. Na první pohled je zřejmé, že není něco v pořádku s kardiovaskulární soustavou, která zajišťuje okysličování tkání. Projevuje se to nejen potíženími s dýcháním, ale také neúměrným zvyšováním vynaložené námahy, bolestí svalů a únavou.

Kardiovaskulární soustava (srdce, cévy a žíly) má tedy rozhodující vliv na život každého jedince.

Sokolské a vůbec všechny sportovní oddíly se snaží vypěstovat zdatnost a kondici zaměřenou na speciální požadavky toho kterého sportu (atletiky, gymnastiky, sportovních her), kromě toho trénuje speciální dovednosti potřebné pro jednotlivé sporty. V tomto případě tedy jde o tzv. „výkonově nebo sportovně“ orientovanou zdatnost.“

V běžném sokolském cvičení nám však jde o „zdravotně orientovanou zdatnost“, kterou potřebuje k životu každý! Na prvním místě jistě stojí trénink kardiovaskulárního systému (životně důležitý), pak o získávání síly a vytrvalosti a udržování a trénink svalové i kloubní flexibility. Soustředíme se na trénink rychlosti, nervosvalovou koordinaci, hbitosti a pružnosti, rovnováhu, orientaci v prostoru i reakční čas.

Pravidelně sportující lidé mají lepší schopnost výměny kyslíku, menší náchylnost k onemocnění, flexibilitu pohybového aparátu, cvičení má preventivní i korektivní účel, jejich vytrvalost je nepoměrně větší. Cvičení v oddílech zdravotně orientované zdatnosti se soustřeďuje na celkový rozvoj osobnosti cvičence, nesnaží se o speciální dovednosti, ale o celek (při čemž, samozřejmě, se získávají i základní návyky potřebné pro specialisované formy cvičení. Naše cvičení by mělo být dobrou přípravkou po další život – překonávání překážek, snášení většího vytrvalostního zatížení, rychlou a bezpečnou orientaci nejen ve známém prostředí, samostatné rozhodování a za každé příležitosti zachovávání „fair play“. V soustavně společně cvičícím kolektivu nutně vznikají přátelské vztahy, a to také není zanedbatelné.

Vedení takového cvičení - a práce s cvičenci vůbec - klade velké nároky na cvičitele - na jejich technickou a fyzickou zdatnost, pedagogické schopnosti, takt a schopnost komunikace.

Jarina Žitná

„Dobří koně se vyskytují, ve všech barvách, dobří lidé ve všech krajinách!“

(autor neznámý)

Sokolské stezky za zdravím

Také forma boje s covidem. Verše a vtip a cesty vytýčené podle mapy.

A kam jednotlivé stezky vedly? Na parkoviště ZOO, abychom si připomněli, jak krásně by tam bylo. Celá covidová situace, kdy děti ani dospělí nemohou společně sportovat uvnitř sokolovny, ani venku, nás velmi trápí, a tak jsme si lámali hlavu, jak obohatit život nejen dětem a přitom neporušit nařízení vlády. Nakonec nás inspiroval Sokol Jihlava, který připravil tajemné cesty po okolí Jihlavy. To nás nakoplo, a tak jsme se vydali hledat cíle Sokolských stezek v nejbližším okolí našeho města.

Po cestě jsme vymýšleli, jakým způsobem dovedeme případné zájemce k cíli a co bude v cíli ukryto. Nakonec vzniklo šest Sokolských stezek za zdravím. Každá stezka měla vlastní indicie, které pomohly zájemcům najít úkryt, ve kterém byla krabička s bločkem a tužkou. Motivací bylo najít všechny stezky a získat tak od Sokola malý suvenýr.

Vůbec jsme neměli představu, jestli bude o podobnou hru v době podzimních prázdnin zájem a bývali bychom se spokojili i s tím, že jsme se při přípravách krásně prošli na čerstvém vzduchu a pokud se zúčastní členové našich rodin a pár sokolíků, bude iniciativa považována za úspěšnou. Zájem, který od počátků projevili královédvorští, nás mile překvapil a potěšil. Každý den stezkami putovaly dvojice i celé rodiny, projevovaly nám spokojenost na sociálních sítích, dělily se s námi o fotografie. Po odhalení všech šesti úkrytů se objevil i smutek, kdyby..., nad nemocnici a do parku, kde je na podzim moc krásně, na hřbitově jsme zavedli účastníky ke hrobu letce Eduarda Zbroje, kterému jsme 8. října odhalili Kámen zmizelého, samozřejmě nesměla chybět sokolovna a rybníček v Borovičkách.

Po ukončení hry jsme zjistili, že každé ze sedmi stanovišť navštívilo přes sto nadšenců. Všechny sedm krabiček si zapsalo 65 účastníků, celou stezku bez bonusu absolvovalo další 34 osob. Další 51 účastníků prošlo čtyři a méně stezek. Takže suma sumárum jsme vytáhli k podzimním procházkám kolem 150 Královédvoráků a dokonce i přespolečníků. Číslo bohužel nejsou úplná, protože rodiče většinou zapisovali do notýsků pouze své ratolesti, což je škoda, protože je pravděpodobně, že návštěvníků stezek bylo ještě více. Na závěr zhodnotila hru krásnou básničkou A. Erbenová.

Děkujeme všem účastníkům za to, že se zapojili do naší hry i za to, že krabičky zůstaly po celou hru na svých místech. Ti, kteří prošli všech základních šest stezek, budou informováni o předání slíbeného suvenýru na našem webu a facebooku.

Sokolím stezkám zdar!

Za realizační tým A Erbenová a P. Špaténková (Sokol Dvůr Králové)

„Nepředávej práci nikomu jinému a nespolehej se na štěstí!“

(Bohumil Říha – „Přede mnou poklekni“)

Sokolská soutěž „Kde domov můj“

- 1) *Jak se jmenuje pražská čtvrť, kde stojí Tyršův dům?*
- 2) *Jak nazýváme období před vánočními svátky?*
- 3) *Na kterou světovou stranu od Prahy leží město Kolín?*
- 4) *Kdo byl generál Patton?*
- 5) *Populární zpěvák Waldemar Matuška zemřel v Praze, nebo na Floridě?*
- 6) *Ve kterém roce bylo slavnostně otevřeno Národní divadlo?*
- 7) *Která česká zpěvačka byla první Libuší ve stejnojmenné opeře?*
- 8) *Čí pomník stojí na Staroměstském náměstí?*
- 9) *Uveďte jméno lázeňského města na jihu Čech- městská památková rezervace, rybníky!*
- 10) *Jméno známého jihočeského velmože, který ovládal oblast Jižních Čech. Byl poslední svého rodu!*

SOKOLGYM - Sokolské Brno 2021

10) Termíny I. celorepublikových nácvičných srazů hromadných skladeb

11) 16. ledna 2021	BONDI	Brno
12)	BABETA	Praha - Libeň
13)	OPTIMISTKY	Praha TD / určeno pro cvičitelky z
Čech
14) 24. ledna 2021	ZATANČI	Brno
15) 30. ledna 2021	ABBA	Praha TD / určeno pro cvičitelky z
Čech
16)		
17) Skladby Optimistky a Abba budou mít pro cvičenky z Moravy nácvik v Brně v únorových termínech.		
18) Důvod rozdělení - velký zájem cvičitelek.		

Ludmila Ryšavá za vedení hromadných skladeb

Nejenom pohybem živ je sokol

První dny nové republiky konec listopadu první týdny existence v prosinci 1918

Konec války byl nepopiratelným faktem, stejně jako německá porážka a vítězství Spojenců. I tak se však pohybovaly tisíce mužů na všech evropských frontách, Touha po návratu domů rostla.

Na území Ruska stálo 140 tisíc mužů ve zbrani a v posledních měsících bylo jejich jedinou touhou dosáhnout Vladivostoku a odplout do Francie a domů. Nejdříve na výzvu k vytváření legií reagovali asi v Rusku, kde byla početná krajanská komunita a kromě toho vojáci houfně přebíhali, aniž by dbali na hrozící trest smrti. Už v polovině srpna 1914 tu vznikla „Česká družina“, která se však marně domáhala zařazení do ruské armády. Pomohla až návštěva T. G. Masaryka a hrdinný boj české jednotky u Zborova, kterým udivila svět. Na začátku roku 1889 už české jednotky podléhaly přímo Masarykovi jako vrchnímu veliteli. Situaci ovšem maximálně zkomplikovala ruská revoluce a tzv. brestlitevský mír, který uvolnil mnoho německých vojáků k boji na západních frontách. Bolševici bojkotovali předešlé domluvy a bránily postupu po 7 tisíc dlouhé trati sibiřské magistrály, blokovali asi milion rakouských a německých zajatců. Rozhodujícím faktorem se stal vstup USA do války. Pro ilustraci si představte, že ruští legionáři zřídili 256 tzv. legiovlaků, se vším, co legionáři potřebovali. Přes odpor bolševiků se stali prakticky pány Sibíře.

Další důležité vojenské jednotky vznikaly ve Francii, kde je znám především hrdinský boj roty „Nazdar“ (skoro celá padla!) a menší jednotky bojující v Itálii.

Legie znamenaly pro Masarykovo úsilí velký přínos – nejen po stránce vojenské, ale i politické – Masaryk mohl Spojencům dokázat, že to Češi (a Slováci) myslí vážně a plně se zařazují do Spojeneckých sil.

Když přišla na Sibír zpráva, že válka skončila, ještě se tam tvrdě bojovalo. Vzpomeňte na příklad nešťastné smrti plukovníka Švece!

Cesta z Vladivostoku také nebyla žádná legrace – celková evakuace trvala až tři roky. Lodě zabezpečovaly námořní mocnosti – USA a VB – první transport z 36 vyjel někdy v polovině ledna 1919 a 35 transportům to trvalo rok a osm měsíců.

Začátkem roku 1918 se Masaryk sešel s prezidentem Spojených států Woodrow Wilsonem. Snažil se ho přesvědčit, že Rakousko-Uhersko se skutečně propadlo do pekel a na řadě jsou nové státy, na prvním místě Československá republika. Sepsal dokonce knihu „Nová Evropa“, kde vše vysvětloval. Po značném úsilí přesvědčil Wilsona o nutnosti samostatného státu, ten byl veřejně vyhlášen 28. října 1918 a Masaryk byl prohlášen prezidentem. Je nepopiratelným faktem, že měl obrovskou autoritu a vážnost v celé Evropě, ale i v Americe. (Při jeho návštěvě USA se v Chicagu sjelo víc než 200 tisíc lidí!).

20. listopadu se konečně vydal na cestu domů, ta mu však trvala asi měsíc, protože byl nucen navštívit další státy - Francii, Velkou Britanii, Itálii, kde navštívil italského krále i Rakouska) a jejich představitele, kteří ho většinou doprovodili při další triumfální cestě. Domů se konečně dostal opět přes Horní Dvořiště, kde se mu, podobně jako při celé další cestě, dostalo uvítání, jaké neviděl svět!

Nebylo divu, nové státy nevznikají každý den a vznik Československa a ostatních nových států dokázaly změnit mapu Evropy.

Jarina Žitná

Víc Masaryka

V uplynulém měsíci říjnu probíhaly v rozhlase, televizi a tisku četné pořady, které souvisely se vznikem Československé republiky. Při bojích o samostatnost byla tehdy českými a slovenskými zástupci odmítnuta konstituční reforma prosazovaná zástupci Rakousko-Uherska, neboli tak zvaná centralizace správy ovládaná hlavně Němci. Po dlouholetém úsilí byla po třistaletém útlaku vybojována Československá republika.

28. říjen 1918 se stal pro Čechy a Slováky i pro zahraničí faktem. Československá republika byla zakreslena do mapy Evropy jako nový samostatný stát. Respektovaly ji vlády, které vznik tohoto státu podporovaly a nakonec i ty, které tomuto vývoji bránily a těch nebylo málo. Prokázala se velká vytrvalost, odvaha a odbornost českých a slovenských revolučních vůdců. Největšího uznání a úcty doznal především Tomáš Garrigue Masaryk, ale i Edvard Beneš a Milan Rastislav Štefánik. Masaryk neměl rád velké pocty, ale jak o něm praví exilový autor narozený v roce 1927 Jiří Kovtún, byl triumfem v boji za samostatnost Československa. V knize o Masarykovi autor popisuje dramatické a úspěšné tažení šedesátiletého Masaryka za zrodem Československé republiky. Masaryk za svůj život vytvořil celou škálu filosofických a sociologických prací. Nenechal se zlomit i díky podpoře své ženy Charlotty ani při soudním procesu, kdy prosadil nesmyslnost rituální vraždy u prostého Žida. Po vypuknutí I. světové války Masaryk obhajoval srbský národ a dosáhl onen už zmíněný triumf: stal se zakladatelem a prvním prezidentem Československé republiky. Nezměrné úsilí ho stálo mnoha obětí. Nesla je také jeho rodina, o které se jakoby s pokáním a smutkem zmiňuje v Hovorech Karla Čapka.

Bohužel, nevděk světem vládne. Po roce 1948 Masaryka a jeho dílo odmítala Komunistická strana Československa. Poněkud se probudila až po Pražském jaru v roce 1968, kdy se o Masarykovi začalo objektivněji psát a kdy začaly o Masarykovi vycházet knížky.

K přehlížení Masarykova díla dochází bohužel i v dnešní době. Nedoceňuje se ani dílo jeho nástupce Edvarda Beneše. Dochází ke zneuctění pomníku Edvarda Beneše v Praze na Hradčanech a k odstranění Benešovy pamětní desky v Českém Krumlově. A dochází i k jiným skutečnostem. Když jsem míjel Podlipanské muzeum v Českém Brodě, byl jsem smutným svědkem toho, jak se za zdí hromadily Masarykovy spisy a jak se tam na dešti válely knihy s Karlem Havlíčkem Borovským, s Janem Husem, Františkem Palackým. Maně jsem si připomněl pověstného pátera Koniáše. Nechápu, proč byly takové čistky a proč nebyli přizváni objektivně myslící historici. Nemusí každý s názory Masaryka ve všem souhlasit, ale stojí přece za to poznávat jeho kroky za vybojováním československého státu, jeho myšlenky, pokusit se nad nimi zamyslet a případně se k nim znovu vrátet. Diskuze o Masarykovi by byly zejména pro ty mladé nepochybně přínosem.

Josef Dvořáček – Sokol Český Brod

Masarykův návrat do vlasti

Nelze pochybovat o tom, že byl slavný!

Když odjížděl do exilu před čtyřmi roky z Horního Dvořiště, odjížděl jako psanec, kterému hrozil trest smrti.

Musel opustit celou rodinu, což bylo pro všechny značně riskantní, doprovázela ho jen nejmladší dcera Olga, údajně aby se v cizině zotavila z nepříjemné nemoci. Syn Jan musel nestoupit jako voják do rakouské armády, nejstarší Alice se stala objektem politického pronásledování. Nejhorší byla duševní nemoc milované manželky, Američanky Charlotty. Ta si byla plně vědoma nebezpečí, které jí i celé rodině hrozí, ale v zájmu věci to byla ochotna podstoupit. Většinu času, kdy byla ponechána osamělá v Praze, strávila v léčebně ve Veleslavíně, kde se také nakonec setkala s manželem. Snad

ještě hůře na tom byla Alice, která byla uvězněna a dokonce jí hrozil trest smrti. Zachránilo ji světové veřejné mínění.

O čtyři roky byla situace naprosto jiná. Válka skončila vítězstvím Spojenců, vznikly nové státy, pro nás důležité především Československo. Skončila dlouhotrvající nesvoboda, Habsburská monarchie přestala existovat. V Evropě byl hlad, ale byla tu svoboda a pro tu byli občané ochotni všechno snášet.

Není divu, že chystali přivítání člověku, který během těch těžkých let nesl větší část rozhodování a dobrovolně převzal zodpovědnost za probíhající události. Národ nečekal a prohlásil ho prezidentem nového státu ještě v době, kterou byl nucen trávit v cizině diplomatickou činností, jednáním s představiteli vítězných států – a domů to měl ještě daleko. Odplul z New Yorku až 20. listopadu a trvalo mu asi měsíc, než mohl překročit hranice domova – opět v Horním Dvořišti.

Připravené oslavy však nebyly ničím, proti projevům vděku, radosti a lásky, kterým ho zahrnuje obyvatelstvo. Lidé se sjížděli ze široka daleka, ochotně stáli třeba celou noc, jen aby přijíždějící vlak mohli pozdravit! Volání slávy a projevy díky nebraly konce. Železniční trať vroubily zástupy šťastných lidí, kteří si dobře uvědomovali, že mají komu a zač děkovat. Je ovšem pravda, že především tady u hranic byli v davu roztroušeni sokolové a legionáři, kteří vykonávali strážní službu a zabezpečovali vlak před možným nebezpečím z řad místního německého obyvatelstva.

V Horním Dvořišti očekával vlak s prezidentem jeho syn Jan, který ho přivítal chlebem a solí. Trať do Českých Budějovic a dále na Prahu byl doslova obložen po celé délce, v Budějovicích se sešlo víc než 100 tisíc lidí. Za neutuchajícího jásotu davů se střídali řečníci, není divu, že plánované časy jízdy nebyly dodrženy a pasažéři vlaku (prezident a členové jeho suity, politikové, legionáři) byli donuceni strávit ještě jednu noc ve vlaku, aby do Prahy dorazili se vši slávou teprve následující den dopoledne 20. prosince ve 13. hodin.

Vrcholem přivítání byla, samozřejmě, Praha. Ulice i nádraží byly zaplaveny lidmi, nádraží bylo kryto červenými koberci, všude stály slavnostní čestné čety sokolů a legionářů, byli přítomni přední mužové národa, politici a kulturní pracovníci. Slavnostní projev pronesl spisovatel Alois Jirásek. Samozřejmě řečnili i další, nikomu však projevy nevadily. Dnes bylo dovoleno všechno, měli jsme přece svobodu.

Organizátoři měli pro Masaryka připravený nazdobený slavnostní kočár, kterým jezdívali členové císařské rodiny, případně vysocí úředníci. Nikdo nepočítal s tím, že Masaryk jízdu Prahou právě tímto kočárem odmítne – připomínalo by to staré časy a nová republika měla být demokratická. Místo toho si vybral nový automobil Laurin a Klament, jako moderní dopravní prostředek, který měl symbolizovat novou dobu. Kočárem nakonec jely Masarykovy děti.

Průvod projel jásajícím městem a davy doprovázely auto s prezidentem až do Sněmovní ulice, kde složil slavnostní slib.

Jeho první cestou byla návštěva manželky ve Velešlavíně, její psychické onemocnění se vlivem těžkých válečných let zhoršovalo. I tak se jí manžel vzal domů a snažil se jí nahradit těžká válečná léta. Většinou však nemohla s plným nasazením plnit povinnosti „první dámy“ a tak je přebírala stále více její starší dcera Alice.

Svůj první prezidentský projev nový prezident přednesl až 22. prosince 1918.

První léta existence nového státu nebyla lehká, ale ulehčovala ji až neskutečná autorita a úcta a láska, které se Masaryk těšil nejenom doma, ale v celém světě.

Jedno se mu však nespěnilo. Přál si pro Československo alespoň 50 let klidného vývoje – co by nám asi řekl dnes?

Jarina Žitná

Charlotta Masaryková

Manželka našeho prvního prezidenta, žena nezlomných morálních zásad, která se stala uvědomělou Češkou a pomocnicí a podporou svého muže. V době, kdy za „hilsneriády“ byl Masaryk udolán poměry v českých zemích a uvažoval o odchodu do USA, právě ona ho přesvědčila, že by to nebylo správné.

Byla rodilá Američanka, pocházela z rodiny s deseti dětmi. Narodila se 20. listopadu 1850. Milovala hudbu a chtěla se jí věnovat. Snila o kariéře koncertní pianistky, ale úraz ruky jí

v tom zabránil. S Masarykem se seznámila v Lipsku, kde oba studovali především filosofii. Po zranění ruky se vrátila do Ameriky, kam za ní přijel a - přes nepřilíh nadšený souhlas rodičů - se roku 1878 vzali. Jejich prvním bydlištěm byla Vídeň, do Prahy se stěhovali později. Charlotta se naučila dokonale česky, takže mohla pomáhat manželovi při psaní článků a nakonec i sama publikovala.

Po příchodu do Prahy se začala zajímat o ženské hnutí a o rozvoj školství. Na počátku pražského pobytu žili novomanželé poměrně klidně, až do doby, kdy se plně rozvinula aféra zvaná „hilsneriáda“. Masaryk se aktivně zúčastňoval boje proti rituální pověře, což českou společnost popuzovalo a budilo k němu nenávisť. Protestů se zúčastňovalo velmi nevybíravě i studentstvo a týkalo se i útoků na Masarykovu rodinu. Ten byl z toho tak znechucen, že začal uvažovat o odchodu do Ameriky, Rozhodnutí neustoupit a zůstat doma, bylo z velké části Charlottinou zásluhou.

Existenčně to Masarykovi také neměli právě snadné – měli šest dětí, ale dvě záhy zemřely. Stejně jako Masaryk a poději děti, všichni byli členy Sokola.

Jak šly roky Masarykův věhlas pomalu vzrůstal, lidé mu začali věřit a tak se stal dokonce senátorem sněmu. V té době Charlotta nebyla pouze ženou z domácnosti, zúčastňovala se všech jeho důležitých rozhodnutí a pokračovala ve své veřejné činnosti.

Politická situace ve světě se zhoršovala a Masaryk pochopil, že pokud se začínají angažovat prostí lidé, inteligence nemůže zůstat stranou. Měl v zahraničí mnoho přátel politických i kulturních, byl čas je využít. A tak se se souhlasem celé rodiny a přes vědomí, jakému nebezpečí a nátlaku budou ti, kteří zůstanu doma vystaveni, rozhodl pro emigraci. Doprovázet ho měla nejmladší dcera Olga, všichni ostatní museli zůstat.

V době, kdy žil mimo domov, neměly obě části rodiny o sobě prakticky skoro žádné vzájemné informace. Syn Jan musel narukovat do Rakousko – uherské armády, Herbert, nadaný malíř, se při ošetřování nemocných tyfem nakazil a zemřel, Alice byla ve vězení a hrozil jí trest smrti.

Charlotta zůstávala sama a její sklon k depresím a psychickým potížím se pomalu, ale jistě zvětšoval. Trávila neradostné roky v sanatoriu ve Veleslavíně, oporou jí byla dcera Alice, která byla na nátlak veřejného mínění propuštěna z vězení.

První Masarykova cesta po návratu z ciziny, byla do Veleslavína, kde došlo k setkání obou manželů, ale Charlottino onemocnění stále pokračovalo a nelepšilo se. I když žila společně s rodinou na zámku v Lánech, nemohla prakticky plnit povinnosti první dámy a tak jí stále více zastupovala dcera Alice.

13. května 1923 zemřela – odešla vzácná žena, která dělala čest Americe i Československé republice.

Kdo napsal - „ženu statečnou kdo nalezne...“

Nezapomínejme na 17. listopad

Den 17. listopad 1939 byl vždy připomínán jako Mezinárodní den studentstva a tak by také měl být připomínán i nadále. Dnes je v kalendáři uveden jako Státní svátek – Den boje za svobodu a demokracii. Pokud nezíská zpět původní označení (což bych si velmi přál), za čas se zapomene, proč získal pojmenování Mezinárodní den studentstva.

17. listopadu 1939 totiž němečtí nacisté tvrdě zasáhli proti našim studentům. Bez soudu jich devět v Ruzyni popravili, asi 2000 studentů odvezli do koncentráků. Následovalo zavření všech vysokých škol. To si musíme připomínat, ty popravené a uvězněné studenty, kteří spáchali tak „hrozné činy“ ohrožující Velkoněmeckou říši. Co vlastně provedli, že je čekal takový trest? Mírumilovně si 28. října 1939 připomněli výročí vzniku své vlasti - Československé republiky a 15. listopadu 1939 se pietně rozloučili se svým kolegou, studentem medicíny Janem Opletalem, smrtelně postřeleným německou střelou právě 28. října 1939 v Praze.

Vypravte se vyhledat ve svém městě dům s pamětní deskou se jménem člověka, který také za okupace položil svůj život za vlast, Československou republiku. Vypátrejte něco o tom člověku: kdo to byl, jak žil, čím se zabýval. Můžete o něm napsat do místních novin, nebo o něm můžete vyprávět ve škole. Na dalších vycházkách pokračujte v hledání podobných míst. Udělejte si doma mapku a do ní zakreslujte navštívená místa. Mějte na paměti, že těmito místy procházela historie a ti lidé se na ní podíleli.

Ve dnech státních svátků se obvykle v médiích říká, že „je oslavíme“. V tento den, 17. listopadu, nemůžeme nic slavit, pouze si musíme připomenout, co se toho dne v roce 1939 událo...

Otakar Mach (Sokol Prosek)

Ojedinělý pomník v Lidicích.

Při prohlížení připravených materiálů jsem náhodou narazila na článek, který svou tematikou na stránkách Souzvuků zapadá.

Bliží se totiž Vánoce, obecně označované jako „svátky míru a lásky“ – a je pravda, že v současnosti toho „míru a lásky“ ve světě mnoho nenajdeme.

Je faktem, že všude na světě najdeme pomníky vojáků, vojevůdců, politiků, slavných mořeplavců, horolezců, sportovců, ale také spisovatelů, básníků, muzikantů, skladatelů, dirigentů a zpěváků – kromě dětí z pomníku v Lidicích a skupinky kolem Babičky v Ratibořském údolí nějak nepamatují na jiné místo.

Jako kdyby nás děti prostě nezajímaly a přece představují národní budoucnost a mládí-případ s pomníkem v Lidicích je naprosto unikátní od samého začátku. Vznikl soukromou iniciativou dvou vynikajících umělců, kteří byli nuceni řešit problémy umělecké (což by bylo pochopitelné), ale hlavně administrativní a především politické, což je – při významu lidických událostí - naprosto neskutečné.

Zase se ukazuje, že řeči se mluví a skutky jsou často v nenávratnu. Případ sochařky Marie Uchytlové a jejího muže Jiřího Václava Hampla dostatečně ukazuje smutná fakta – poučme se z lásky, víry a nesmlouvavého přesvědčení obou umělců.

Jarina Žitná

Převzato z Památníku Lidice

Vratislava Hofmanová

Příběh pomníku, který vznikl z lásky.

Památník dětem zavražděným nacisty v Lidicích obdivují lidé z celého světa. Za vznikem unikátní skupiny soch se však skrývá neméně unikátní příběh. Ten je mnohem méně známý než památník, a je to škoda. Je to příběh lásky, zklamání a vytrvalosti.

Všechno začalo tím, že sochařka Marie Uchytlová přemýšlela, proč jsou pomníky všechny tak podobné. Jsou na nich bojovníci, partyzáni, vůdci. Ale proč nikdo nedělá sochy dětí, přemítala. Proč nikdo neudělal pomník, který by připomínal tu hrůznou skutečnost, že dětské oběti druhé světové války se odhadují až na dvanáct milionů? Ano, to je počet dětí, které zemřely v různých zemích světa za druhé světové války. Často o tom mluvila se svým mužem, sochařem Jiřím Václavem Hamplem. A pak se rozhodla: Udělám sochy všech dětí, které nacisté odvezli z Lidic a pak zavraždili v Polsku. Bude symbolicky patřit všem mrtvým dětem světa a bude stát v Lidicích. Nebude to žádný monument. Bude to osmdesát dva děti, co nejvíce podobných těm lidickým. Prostě parta dětí na trávníku.

Jiří jí říkal, že se zbláznila. Udělat osmdesát dva soch z bronzu v nadživotní velikosti? To je přece šílená představa. Ale protože Marii miloval a byli zvyklí pracovat spolu, zároveň řekl: „Se vším ti pomůžu, nenechám tě v tom, můžeš se na mě spolehnout.“ Byl rok 1975 a mezi výtvarníky se začalo říkat, že se ti dva pomátli. Jednak proto, že za vlastní úspory, za částku kolem tří set tisíc korun, koupili pozemek a na něm vybudovali obrovský ateliér, ve kterém mohli začít na pomníku pracovat. Jednak proto, že na něj neměli oficiální zakázku. Za socialismu sochaři pracovali na pomnících převážně na zakázku od státu. Postupně vznikala jedna socha za druhou. Každá taková socha je nákladná záležitost, žádá si měsíce práce. A představme si, jaké to je, udělat jich osmdesát dva. Jiří a Marie začali vyjednávat na úřadech, aby mohli sousoší v Lidicích časem instalovat. Jenže komunističtí představitelé jim začali házet klacky pod nohy. Kdo to kdy viděl, dělat sochy dětí? Osmdesát dvě sochy? Jak to bude vypadat? A není do divné, že se dva lidé k něčemu takovému rozhodli a ještě do toho vrážejí vlastní peníze? Co jsou vlastně zač? Proč to dělají?

„Nenapadlo mně, že nakonec na tom památníku budu pracovat 25 let života. Nejdříve jsme na tom s Marií dělali třináct let. Všichni nás pomlouvali, ale nikdo se do ateliéru na ty děti nepřišel podívat. Byla to nekonečná jednání. Až později jsem se dozvěděl, že Müller z ÚV KSČ, který měl na starosti kulturu, řekl všem členům komise, kteří o osudu pomníku měli rozhodovat, že kdo bude pro, už si neškrtně a bude mít potíže. No jasně, byli to výtvarníci, šlo jim o chleba. Tak mu šli na ruku,“ vypráví. Marie byla z nekonečných jednání a nepochopení toho, o co jí jde, vyčerpána. Měla rozpracované sochy a pocit, že roky její práce přijdou vniveč. Tak 16. listopadu 1989 dostala infarkt. Den před listopadovou revolucí.

Jiří Václav Hampl se ocitl v zoufalé situaci. K zoufalství ze ztráty ženy se přidalo zoufalství z bezmoci. Co s těmi rozpracovanými sochami? S tolika roky práce, s tolika investicemi? Přátelé se mu snažili pomoci a dokonce sehnali nabídky ze zahraničí. O sochy, které už byly hotové, projeví zájem v Německu i v Japonsku. Tam si je chtěli postavit v Hirošimě. Pochopili, že krásné sochy dětí, které vypadají jako živé, jsou mnohem lepším mementem válečných hrůz než neosobní památníky bezejmenných hrdinů či známých vojevůdců.

Jenže Jiří Václav Hampl se rozhodl, že sochy neprodá. Že za každou cenu udělá to, co si Marie přála. Že ten pomník bude stát v Lidicích. Další roky vyjednávání, práce, shánění financí. Pak se stalo nemožné. Obyčejní lidé i nadace a společnosti z různých zemí světa začali posílat peníze, aby byl památník dokončen. Aby mohlo být odlito všech osmdesát dva zavražděných dětí. Protože se dozvěděli o neuvěřitelných překážkách, které vzniku díla brání, o tom, že Marie nakonec zemřela ze zoufalství. Začali se ozývat představitelé různých měst. Že mají sochy Leninů a Gottwaldů a že by je poskytli na jejich roztavení. „Takže některé děti skutečně vznikly z Leninů a Gottwaldů,“ říká s úsměvem Jiří Václav Hampl. Nakonec se dohodl s představiteli Lidic, kteří pomník chtěli. Věnoval jim ho. Prostě jim ho dal. Bez nároku na odměnu za 25 let práce, beznaděje, utrpení ze ztráty ženy. Bylo to v roce 2000.

„Často teď na Marii myslím. Říkám o ní, že je poslední obětí lidické tragédie.“ Je mu 87 let. Říká, že od života nic nečekal, nechtěl. Chtěl jen dělat drobné výtvarné práce, popíjet červené víno a vzpomínat, jak býval s Marií Uchytílovou šťastný, když společně pracovali. Jenže poslední roky strávil soudními spory. Bez jeho vědomí totiž v Lidicích změnili u památníku desku se jmény autorů, bez jeho vědomí na ni dodali jiné údaje, nakonec mu upřeli spoluautorství. Dlouho váhal, zda dát případ k soudu, ale nakonec do sporu šel. „Uvažoval jsem, že už to vzdám, že to nemá smysl, ale bojovat za slušnost má smysl. Je to nutné, potřebné,“ říká. Soudní spor vyhrál. Ani ho to moc netěší. Je už tím vším bojem, který v životě musel vést unavený. Z něčeho ještě přece jen radost má. Když si občas zajede do Lidic a vidí tam na louce těch osmdesát dva dětí. Jezdí tam většinou na

podzim, když už není hezké počasí, když tam nejsou turisté. Stojí tam sám s těmi dětmi. Děti jeho a jeho Marie.

Kaleidoskop

Bitva u Slavkova (německy Austerlitz)

Konala se na svazích Prackého kopce vystupujícího nápadně z roviny kolem Slavkova. Bylo to jedno z významných vítězství francouzského císaře Napoleona.

Byla jsem tam na začátku zimy a krajina, která viděla tolik mrtvých, se zahalila do bílé pokrývky. Vypadala pohádkově. Vrcholek kopce se nazývá Žuráň a zdeleka je na něm vidět bílá stavba památníku bitvy. Uvnitř stavby je malé museum bitvy a před ním je postavena vzpomínková kaple, vyzdobená kovovými figurinami. Má fantastickou akustiku.

I tak však tu máte pocit smutku a zmaru nad tolik azbytečně ztracenými životy.

Protest proti národnostnímu útlaku

Národnostní útlak český zamí se stupňoval, takže se do Vídně dne 7. prosince 1870 vypravila delegace předních mužů národa, politiků a kulturních pracovníků v čele s Františem Palackým a Františkem Ladislavem Riegrem. Nesli poselství - petici žádající zmírnění nespravedlivého útlaku.

Začátek osidlování Ameriky

Obrovské území Severní Ameriky zůstávalo i po jejím objevení dlouho pusté a prázdné. Žili de pouze domorodci, sem tam nějaký bílý lovec nebo cestovatel.

11. prosince 1620 však přistála u pobřeží dnešního státu Massachusetts první lidé, kteří skutečně zamýšleli zemi osidlovat. Byla jich hrstka, pouhých 103, připluli na lodi jménem Mayflower, říkali si „Poutníci“ a na pobřeží se dostali ve značně zdecimovaném atavu. Jedním z důvodů vystěhovalectví byly důvody náboženské.

Důležité pro Liberec

V pohraničních oblastech s převahou obyvatelstva německé národnosti, to nikdy nebylo jednoduché – ani v letech, kdy se republika tvořila. Liberec (Reichenberk) Němci považovali, jako největší a nejpůmyslovější město na severu Čech, za své hlavní město.

usilovali o zřízení a uznání provincie tzv. Deutch – bohmen a proti nové republice měli často zásadní námítky. Tak se stalo že československé vojsko obsadilo Liberec teprve 14. prosince 1918.

Nebylo to v pohraničí jediné město, která řešilo podobné problémy! Podobné to bylo např. v Opavě (správní středisko provincie Sudetenland), které bylo obsazeno dokonce o čtyři dny později – tedy 18. 12. A teprve 29. prosince obsadilo naše vojsko Košice.

Rychlé šípky a Jaroslav Foglar

Pětice kluků (Mirek Dušín, Jarka Matelka, Jindra Hojer, Čevenáček a Rychlonožka), kteří se stali legendou.

Na jejich dobrodružství čekalo vždy neuvěřitelné množství dychtivých čtenářů, kteří se v den vydání časopisu Mladý Hlasatel (Hlasák) kupili od rána před trafikami a prodejny novin a knih. Časopis šel z ruky do ruky, všichni jsme ty kluky znali a obdivovali je – pro svoje postoje a jednání se stávali dobrým vzorem pro mládež. První díl kresleného seriálu vyšel 17. prosince 1938. Dobrodružství Rychlých šípů se nikdy nepřežila. Vycházela jako kreslený seriál, později i knižně. V současnosti existují i televizní a filmové verze.

Jaroslav Foglar se ukázal jako spisovatel, který dobře zná klukovskou duši, nikdy nesklouzl do laciného povídání, jeho příběhy stárly zároveň se čtenáři. Neměl to vždy lehké, v jednom období komunistického režimu, měl dokonce zákaz publikovat.

Ve svých oddílech vchoval řadu skautských vedoucích, pro které je dodnes stálou autoritou,(mnohé z nich znám osobně!)

Edward Beneš

Ve shodě s přáním našeho prvního prezidenta byl 18. prosince 1935 zvolen náš druhý prezident Dr. Edward Beneš. Spolupracoval s Masarykem v prvním odboji a osvědčil se, takže mu Masaryk plně důvěřoval.

E. Beneš byl nejmladším z triumvirátu TGM, M. R. Štefánik a E. Beneš, který řídil první zahraniční odboj v období první světové války. Po vzniku republiky se stal ministrem zahraničí a v 35. roce nástupcem T. G. Masaryka. Byl světově uznávaným politikem a diplomatem, váženým ve světě a pro svůj postoj a vliv nenáviděný fašisty, především Hitlerem (Projevy „Herr Beneš“ sršící nenávistí.)

Prezidentem republiky byl v letech 1935 – 38 a 1945 – 48. Za války byl „exilovým prezidentem“.

Zdeněk Fibich

Zemřel velmi mladý – narodil se 21. prosince 1850 a zemřel 15. října 1900, v pouhých 50 letech, pro své kompoziční schopnosti již v mladých letech byl pověřován za zázračné dítě. Studoval nejdříve ve Vídni, odkud přestoupil na Malostranské gymnasium v Praze. Polračoval na hudebních ústavech v zahraničí – Paříži, Mannheimu, Lipsku, při čemž počet jeho napsaných a vydaných děl stále rostl.

Vzory mu byli kromě Smetany také Liszt a Wagner. Není proto divu že jeho hudba a náměty, které si vybíral byly romantické a on sám vždy považován za představitele hudebního romantismu u nás.

V letech 1876 – 77 byl druhým kapelníkem a sbormistrem v Pozatímním divadle v Praze, od r. 1899 až do své smrti dramaturgem opery ND.

V jeho díle najdu klavírní cykly, písňovou tvorbu, komorní hudbu, napsal tři symfonie, ouvertury, symfonické básně (Toman a lesní panna) a především tvorbu

dramatickou – opery a melodramy. Z oper je asi nejznámější a nejvíce hraná „Nevěsta messinská (viděla jsme ji ve špičkovém obsazení sólistů ND – Krásová, Podvalová, Židek, Kočí).

Ovšem Fibich je znám především jako trvůrce nové formy - melodramu (hudba a mluvené slovo) – trilogie Hippodamie nemá ve světě obdoby a je také tak uznávána. Pamatuji si Marii Glázrovou v titulní roli, ostatní interprety jsem zapoměla. Fibichova hudba se nehraje často, ale stojí za poslouchání a seznámení se s ní!

Jiří Hanzelka

A nerozlučně s ním druhé jméno – Miroslav Zikmund. Ideály mládeže padesátých let, kdy se jim podařilo uskutečnit scesty do světa, která do té doby byly pro všechny pouze snem.

Kamarádi od mládí – od dob studií – dva cílevědomí kluci, kteří pochopili, že na způsob cestování, kterému se chtěli věnovat, potřebují řádnou přípravu. Nejen fyzickou, ta byla skutečně nutná, ale především potřebovali odborné znalosti zeměpisné, znalost řeči, umění plánovat a vyhledávat vhodné cíle na mapách i v literatuře, ne na posledním místě bylo získávání známostí a konexí, bez kterých se výzkumné výpravy prostě nelze připravovat. Byli první, kterým se podařilo přijít s konkrétními plány, natolik dobře připravenými, že se jim podařilo získat podporu sociální a hlavně politickou. Výjezd z republiky na několi let něam na druhé konce světa, to byla něco neslýchaného.

Přes to stříbrná tatra z Kopřivnice vyjela na dlouhou cestu –do Afriky a Asie, na druhou cestu už mohli použít vozy dva a přiblížila se jim Amerika, a Austrálie s Oceánií. Cestování hradili psaním knih, zveřejňováním deníkových zápisů, fotografováním a nakonec i filmováním.

Od jejich dob se svět a země, kterými projeli, značně změnily,ale zaznamenaný materiál neztratil nic ze své faktografie ani ze své čtivosti.

Pro Hanzelku se mnohé změnilo, kdž se dostal na index, protože podepsal Chartu a angažoval se i politicky. Došlo až na zákaz publikování v r . 1969, nemohl získat zaměstnání, až v r. 1983 začal pracovat jako sadař. Nakonec se odstěhoval do vesnice Sedlo u Jindřichova Hradce. Narodil se 24. prosince 1920 a zemřel. 15. února 2003. V úposledních letech ho trápila vleklá nemoc, jeho věrný druh Miroslav Zikmund ho přežil o mnoho let.

Sokolská soutěž – Evropa.

- 1) *V kterém roce se vrátili poslení legionáři do vlasti?*
- 2) *Ve kterých zemích za hranicemi naší vlasti se konaly všesokolské lety?*
- 3) *Kdy kde vznikla za první světové války tzv. „Česká družina“:*
- 4) *Kde zemřela Marie Provazníková?*
- 5) *Který z evropských veletoků je delší – Rýn nebo Volha?*
- 6) *Jak se jmenuje pohoří, tvořící přírodní hranici mezi Evropou a Asií?*
- 7) *Jmenuj nejvyšší horu Alp!*
- 8) *Kde leží Pyreneje?*
- 9) *Který z evropských států se dotýká severního polárního kruhu?*
- 10) *Ve kterém evropském státě najdete chrám Vasila Blaženého?*

Sokolské osobnosti

Flavius Josephus

Kdo to vlastně byl?

Přečtěte si knihu „Židovská válka“ od Liona Feuchwängera – a bude Vám jasno!

Byla, nebo spíš to je, skutečná historická postava žijící v době válek židovského státu a Římanů – (že měli přesilu, je jasné!). Jeho osudy jsou velmi dramatické, bojoval, padl do zajetí a byl nucen žít pod nadvládou Římanů. Ti ho nechali na pokoji, pokud spolupracoval. Tohle dobře vystihl náš okresní starosta ZRTV a v jedné debatě prohlásil: „Tak si připadám jako Josephus Flavius. Taky pořád ustupujeme!“ (Maminka se mne po obdržení lístků z dovolené ptala, kdo mi to vlastně píše!) Měl pravdu, ale měli jsme zajištěn pokoj k práci, nikdo si našich oddílů příliš nevíšal – a tak jsme pracovali jako ZRTV, ale snažili jsme se ze všech sil chovat se sokolsky. U nás se „nesoudruhovalo“ (pouze velmi výjimečně) - děti nám tykaly a říkaly křestním jménem. Někde se – dočasně - zachovalo i oslovení „sestro, bratře“-

Josef Mácha z Chrastavy byl letitým a velmi úspěšným, oblíbeným a váženým náčelníkem a později starostou okresu. Byl sokol a svým chováním to dokazoval. Byl výborným metodikem, což dokazoval jednak způsobem výuky na cvičitelských kurzech, jednak jako praktik v tělocvičně. Na školení se věnoval především názvosloví, (dokázal vysvětlit i procvičit) a teorii – historii Sokola, období, kdy Sokol vnikal, jeho zakladatelům i tomu, co následovalo. Jeho zásluhou se také ujmul pobyt v přírodě a byl zařazován do programu jako jedna z aktivit. Tak vznikaly okresní srazy žactva a dorostu v přírodě – toho nejpočetněji obsazeného v Mladějově se zúčastnilo 500 dětí a 81 cvičitelů. To jsem si nevymyslela! Hráli jsme tenkrát velkou hru „Tři mušketýři“- pořád slyším šepot malého kloučka, který stál vedle mne při zahájení ohně, když se tři mušketýři objevili na obzoru. „D´ Artagnan!“ zašeptal sám pro sebe. Vymyšlení témat her byla zajímavé práce a všechny nás bavila.

Důležitější ovšem byla Pepova práce při bezchybném vedení župy a župního programu. Moc jsem se toho od něho naučila – především při organizaci velkých veřejných vystoupení. Bývaly organizačně a dokonalou přípravou bezchybné a a myslím, že i dnes Pepovy zkušenosti se uplatňují při župních sletech. Jeho zkušenosti a cílevědomá práce jsou i dnes pro cvičitele důležité.

V 68. roce byl jedním z těch, kteří jsme se pokoušeli o obnovu Sokola. Jak to dopadlo, všichni víme! Po fantastickém sjezdu na Žofíně smutný konec. Zdálo se, že jsme prohráli jednou pro vždy. Jenže lidé mění, Pán Bůh mění – situace se změnila a sokolské řady se opět sešly ve Veletržním paláci. Byli jsme ovšem o dvacet let starší, Pepa hrál při přechodu jednot do Sokola na Liberecku opět vedoucí úlohu. Jezdili jsme a vysvětlovali a pomalu se tvořila nová organizace, společně pokračujeme v práci i dnes.

Myslím, že členové jednot župy Ještědské nemohou nikdy oplatit Pepovi všechnu námahu, úsilí a lásku, se kterou se věnoval sokolské práci – bez ohledu na zhoršující se zdravotní stav a částečnou ztrátu sluchu. Jeho jména bude vždy zapsáno zlatým písmem mezi jména těch, kteří milovali Sokol víc než sebe!

Jarina Žitná

Alois Krupička – Sokol a dobrý tat'ka.

Tati, i když už nežiješ, cítím, že jsem ti dlužna napsat pár řádků o tobě. Jak to bylo s tvou zálibou v Sokolství. Jen škoda, že už na některé věci se tě nemohu zeptat.

Rád jsi nám vyprávěl o svém dětství v Prachovských skalách u Jičína. Babička s vámi musela mít svatou trpělivost. Děda byl několik let v 1. světové válce a ona se musela sama starat o pět kluků a jedno děvče. Do školy na Samšinu, vzdálenou 2 km, jste chodili bosí nebo jste si půjčovali mezi sebou boty. Když začal padat sníh, tak tě učitel poslal domů a tys bos pelášil přes namrzlé louky jako zajíc.

Do učení jsi šel do Jičína k truhláři Bažantovi. Mistr byl velký příznivec Sokola a v tobě rozdmýchal sokolskou jiskřičku. Bral tě sebou do tělocvičny. Později jsi pracoval jako truhlář v Mladé Boleslavi. Zaměstnavatel tě posílal do cvičitelské školy Č.O.S. Tyršova domu v Praze. Mzda ti byla při této účasti hrazena. Což se nelíbilo především soudruhům spolupracovníkům. Raději jsi z Mladé Boleslavi odešel.

S kamarádem jste se vydali za prací do Českého Dubu. Vzpomínal jsi, jak cesta z Hodkovic do Dubu se vám zdála dlouhá. Od Bílé k Soboticům i dále silnice klesala. Jen to městečko, kam jste měli namířeno, se objevilo na poslední chvíli.

V Českém Dubu tě zaměstnal pan Rejzek na Žižkově, později pan Václav Bláha starší. Cvičení v Sokole jsi neopustil. Byl jsi opět vyslán, tentokrát župním náčelníkem Sokola panem Ludvíkem Roubičkem, do cvičitelské školy v Tyršově domě v Praze. S tebou za župu Ještědskou byli vysláni ještě bratr Žďárský a bratr Picek oba z Pěnčína.

Jako truhlář ses osamostatnil a měl jsi svoji dílnu v Bechynově domě (který vyhořel a nyní na tom místě stojí nová základní škola). Koupil sis motorku Jawa a jezdil cvičit do Pasek p. J. a na Proseč p.J.. Tady jsi získal další dobré kamarády. Rád jsi vzpomínal na Karla Škodu z Pasek (jehož vnuk Libor je nyní zdejším starostou Sokola) a na řídicího učitele Josefa Škodu z Proseče (který jako Sokol byl za války umučen v koncentračním táboře).

V únoru 1938, ve věku 31 let jsi se oženil. Netrvalo dlouho a do Českého Dubu dorazili Němci. Se svou ženou jsi odešel mimo zabrané Sudety, do Havlovic u Turnova. Z Českého Dubu odešly do Havlovic ještě dvě další rodiny a byly s vámi ubytovány v bývalém statku Beranových. Tam se vám narodily obě mé sestry Hana a Alena. Já jsem přišla na svět po válce v Českém Dubu. Někdy si tat'ko, říkám, co by se stalo, kdyby jsi zůstal přes válku v Dubu. Jestli bychom se narodily. Starostou města, hned po zabrání Němci, se stal poštovní úředník Michler, kterému jsi jako Sokol byl solí v očích.

Po válce jste se vrátili do svého domu, který přes válku obývala německá rodina. Nevypravoval jsi mi, jak to bylo se sokolstvím hned po válce. Asi to pro tebe nebylo lehké období a ty jsi měl existenční starosti. Ale jistě vím, že jsi cvičil na posledním sletu v roce 1948. Říkal jsi, že to byla masová demonstrace proti nastupujícímu režimu. Zazněla tam i taková hesla jako : „Bez Beneše, Masaryka, není Česká republika !“

V roce 1956 byly zrušeny organizace Sokola a od roku 1957 to byl Československý svaz tělesné výchovy a sportu. Ty jsi na českodubskou sokolovnu nezanevřel a opravoval jsi tam, co bylo nutné. Víím, že jsi se zlobil na fotbalisty, kteří přes zimu v sokolovně trénovali a tys po nich opravoval rozbité dveře a ribstole. Také mě těší, že v hořením sále vidím stát tvoji práci – barový pult. Snad největším dárkem, který jsi mohl sokolovně dát, byla výměna nahnilých trámů pod podlahou v tělocvičné hale. Bylo to o prázdninách a já jsem ti pomáhala rozebírat parkety. Ty sám jsi provedl výměnu trámů a podlahových prken a položil parkety na původní místo. Zase jsi měl důvod se zlobit, když zedníci Stavokombinátu při osazování luxferových oken, míchali maltu přímo na parketách a muselo dojít k výměně nahnilých částí podlah.

Tati, ty už se nikdy nedovíš, že na tvůj pohřeb přišel tvůj cvičenec se slovy : „to by bylo, abyste takovému Sokolovi, jako byl Lojza, nezahráli Lví silou, vzletem sokolím. Muzikanti běhali po Dubě a sháněli noty. Když tě vynášeli ze hřbitovní kaple, tato sokolská píseň zněla

Tvoje nejmladší dcera

Upozorňuji, že autora neznám a nevím, kdo mi to poslal!! Teď jsem se dovolala do Dubu, na bratra Červíčka se tam, bohužel, už skoro nepamatují. To by se nemělo stát!

„Lidstvo už vymyslelo téměř vše,

jen ne to, jak má žít!“ J. P. Sartre!

Rozluštění obou soutěží

Sokolská soutěž „Kde domov můj“

- 1) *Jak se jmenuje pražská čtvrť, kde stojí Tyršův dům? Malá strana*
- 2) *Jak nazýváme období před vánočními svátky? Advent*
- 3) *Na kterou světovou stranu od Prahy leží město Kolín? Na východ*
- 4) *Kdo byl generál Patton? Osvoboditel Plzně*
- 5) *Populární zpěvák Waldemar Matuška zemřel v Praze, nebo na Floridě? Na Floridě*
- 6) *Ve kterém roce bylo slavnostně otevřeno Národní divadlo? 18. 11. 1883*
- 7) *Která česká zpěvačka byla první Libuší ve stejnojmenné opeře? Ema Destinová*
- 8) *Čí pomník stojí na Staroměstském náměstí? Jana Husa*
- 9) *Uved'te jméno lázeňského města na jihu Čech- městská památková rezervace, rybníky! Třeboň*
- 10) *Jméno známého jihočeského velmože, který ovládal oblast Jižních Čech. Byl poslední svého rodu! Pan Petr Vok*

Sokolská soutěž – Evropa.

- 1) *V kterém roce se vrátili poslení legionáři do vlasti? /1921/*
- 2) *Ve kterých zemích za hranicemi naší vlasti se konaly všesokolské slety? /V Rakousku, Francii, Švýcarsku, Kanadě a USA/*
- 3) *Kde vznikla na začátku první světové války tzv. „Česká družina“: /Polovina srpna 2914 v Kyjevě/*
- 4) *Kde zemřela Marie Provazníková? /V USA/*
- 5) *Který z evropských veletoků je delší – Rýn nebo Volha? /Volha/*
- 6) *Jak se jmenuje pohoří, tvořící přírodní hranici mezi Evropou a Asií? /Ural/*
- 7) *Jmenuj nejvyšší horu Alp! /Mont Blanc/*
- 8) *Kde leží Pyreneje? /Na hranici mezi Francií a Španělskem/*
- 9) *Který z evropských států se dotýká severního polárního kruhu? /Island/*
- 10) *Ve kterém evropském státě najdete chrám Vasila Blaženého? /V Rusku/*

Zprávy ze sokolských jednot a žup

Sokolský běh - Syrovice 2020

Do Syrovického závodu se přihlásilo 42 závodníků v hlavní kategorii a 25 dětí. Letošní ročník byl posunut až na 28.11. z důvodů hygienické situace v České republice. Proto jsme v lesoparku zřídili výdejní místo a běžci si mohli závod odběhnout formou IDIVIDUÁLNÍ VÝZVY. Někteří si vyzvedly startovní balíčky a běh si odběhnou, kdy se jim to bude hodit. Zhruba polovina běžců využilo pěkného počasí a jednotlivě absolvovali trať závodu. Přišlo i několik běžců, kteří nebyli přihlášení a také si přišli zasportovat. Pár lidí si obešlo lesopark a udělali něco pro své zdraví. Náš ambasador, starosta Sokola Brno I. bratr Martin Vlk, nás přišel podpořit a také trať absolvoval. Výdej jsme ukončili v 15.00 hodin a kromě tří dospělých a šesti dětí se všechny balíčky vydaly. Akci přišli podpořit starosta obce Syrovice p. Zdeněk Joukl, starostka župy Jana Máchala setra Lída Ryšavá, starosta župy Dr. Jindry Vaníčka bratr Jiří Růžička. Děkuji za podporu sponzorům, pivovaru ERDINGER a stavebninám DEK. Také musím poděkovat organizátorům ze Sokola Syrovice kteří této akci věnovali svůj volný čas. Za organizátory Oto Suchánek

Sokolské vzpomínky sestry Lídy Tocháčkové

S lítostí oznamujeme Všem příbuzným a známým, že nás po krátké nemoci opustila

Táta Lídy Tocháčkové byl jedním ze zakládajících členů Sokola Sokolnice u Brna (Nýnčí patří k župě Dr. Jindry Vaníčka), angažoval se při výstavbě sokolovny a byl 25 let starostou této

jednoty. Maminka byla cvičitelkou zákyň. Takže Lída byla od malička v sokolském prostředí – v rodině, v tělocvičně i na blízkém hřišti.

V dětských letech prožívala se svou sestrou všechna veřejná cvičení doma i v okolních obcích. Po obnovení Sokola v roce 1945-46 již byla dorostenkou a v krátké době – v roce 1947 složila slavnostní slib členky Sokola. Členský průkaz a odznak přijímala z rukou starosty – svého táty- s velkým dojetím.

Když měla volit své povolání, rozhodla se stejně jako její sestra pro vysokolškolské studium tělesné výchovy. V průběhu celé své kantorské činnosti vykonávala sestra Lída také cvičitelskou funkci. Po přestěhování do Brna v roce 1967 navázala užší kontakt s bývalou náčelnicí Sokola Brno I – velmi známou sestrou Amálkou Babákovou – a navštěvovala její cvičení ZRTV v TJ Spoj Brno. Bylo to v době, kdy byly všechny tělovýchovné jednoty v ČSTV. Když A. Babáková postupně zanechávala aktivní činnosti a vzdala se i funkce náčelnice \TJ Spoj, byla na její místo zvolena Lída Tocháčková. A to už byl jenom skok do roku 1989.

Začátkem roku 1990 se celá skupina jejích cvičenek přihlásila do obnoveného Sokola Brno I, kde cvičily s náčiním. Nejoblíbenější byly kužele. Zakrátko byla zvolena náčelnicí Sokola Brno I, což pokládala za velkou poctu, a v roce 1994 byla i náčelnicí brněnského sokolského sletu. V devadesátých letech působil také jako zdravotnice a kuchařka na stanových táborech žáků Sokola Brno I. Od obnovy Sokola se naše sestra cvičitelka a náčelnice podílela na nácviu několika ženských skladeb a přivedla na Strahov své cvičenky na XII., XIII. I XIV. Všesokolský slet. .

Milá sestro Lído, jménem všech bratří a sester Ti děkujeme za Tvou neúnavnou sokolskou práci, jen neradi se s Tebou loučíme a přejeme Ti, aby i tam nahoře našla rychle svou značku!

Brno I a výbor župy Jana Máchala v Brně.

Odešla-

Prof. PhDr. Jarmila Kostková, CSc.

Emeritní profesorka FTVS KU

a významná představitelka ženského tělovýchovného hnutí, žena, která viděla daleko dopředu.

Chodívala jsem k ní na radu. Už to nepůjde!

Jarmilko, nikdy Ti nemohu být dost vděčná- stejně jako ostatní cvičitelky a cvičenky.

Jarina Žitná

Závěrečné slovo

O umění soužití generací

Předem mi jsou jasné komentáře, které budou mít čtenáři k tomuto článku. Budou většinou nepříznivé, ať už přijdou od kterékoliv věkové skupiny. Tohle téma je přece v současnosti „tabu“.

Už v době našich praprababiček se určitě říkalo: „Ta dnešní mládež – jen se podívejte! Před ničím nemá úctu, podívejte se, jak se chová!“ Mění se styl života a s ním obecné nazírání na svět. Vzhledem ke svému věku to mohu kvalifikovaně posoudit. Jako malá jsem bydlela na vesnické škole, kde nebyla elektrina, pro vodu se chodilo ke studni na zahradě – byla to jednotřídka a táta měl ve třídě až 60 dětí – nedovedu si představit, jak to zvládl. Dnes sedím ve vytopeném a dobře osvětleném bytě, z kohoutku mi teče teplá voda a před sebou mám televizi a počítač. Všechno se změnilo – my také. Rodiče se úporně snažili, aby se jejich dětem vedlo lépe, poskytovali jim všechno pohodlí, které byli schopni zajistit, o dobré jídlo nikdy nebyla nouze a v podstatě bylo k dosažení všechno, co si děťátka přála. Není divu, že jsme je rozmazlili.

Starší generace to neměla tak jednoduché a pokud prošla válečným obdobím, tak si dobře pamatuje nedostatek jídla, obavy o život svůj i svých drahých, dobu, která se vymykala normálu svou krutostí a nesmyslností. To byla tvrdá škola. Generace poválečné musely řešit zase problémy, které jsme my neznali – rozpad rodin (jednou jsem měla v šesté třídě víc než polovinu dětí z rozvedených manželství). S rozpadem rodinného života se dostavila ztráta životních jistot, pracovní hledání lidí se společným jmenovatelem, přehnaný individualismus a často i ztráta schopnosti rozeznávat, kdo je kdo a komu je možno věřit a kdo stojí za důvěru a přátelství. Do popředí se dostávaly povrchní věci, jako je oblečení a zábavy za každou cenu., Nic proti tomu, ale najednou tu byly party divoce křepčících lidí, kteří – opilí vlastní důležitostí – nebraly ohled na majetek svůj i cizí – a by tu vandalismus.

To se, samozřejmě, týká pouze omezeného množství mladých lidí. Většinou poctivě pracují a vydělávají si, ale i tady je rozdíl. Vybírají si, což je jejich právo, ale často pracně vystudují obor, který je zajímá, ale pak jdou klidně tam, kde je práce míň a platy vyšší. Morální hodnoty se posunuly, do popředí se dostaly peníze, kariéra a čas!! Čas je dnes nejvíce hodnocenou hodnotou. „Nemám čas!“ častá odpověď dětem, přátelům i partnerům v práci. U rodinného stolu drží každý v ruce svůj mobil a telefonuje, lidé na telefonu jsou pro něj přednější, než chvíle v rodinném kruhu chvíle, kdy mohou být fyzicky pohromadě. Tady začíná vzájemné odcizování a ztráta osobního styku třeba v rámci rodiny.

O tomhle problému lze diskutovat do nekonečna! Ani jedna z generací to neměla vždy lehké a každá z nich přináší do veřejného života svůj vklad.

Obě generace však přinášejí do společného života, to, co by mohlo tvořit vynikající symbiosu. Mládí rozhodnost, pohotovost, rychlé rozhodování, nebojácnost, stáří rozhodnost, zkušenost, a toleranci a snášenlivost. Nemusím mít vždy pravdu, ale k řešení je možno dojít vzájemnou domluvou, dohodou na základě rozumných důvodů.

Takový svět a společnost potřebujeme, jen takový nám zaručuje lepší budoucnost, radostnější život bez hádek a sporů, úsměvy místo hádek a obecnou prosperitu.

Rozhodně stojí za to, pokusit se o to!

Jarina Žitná

Oznámení:

V lednu to bude deset let, co vyšly první Souzvuky. Přiznávám se, že mne to zmáhá, a tak jsem se rozhodla používat dál prázdninový model dvouměsíčního vydávání – tedy jednou za dva měsíce. Bude víc času a klidu na přípravu.

Vezměte proto, prosím na vědomí, že Souzvuky budou vycházet v dvouměsíčním intervalu vždy na začátku každého lichého měsíce – tedy leden (vyjde možná opožděně), březen, květen atd.

Srdečně zdravím všechny a přeji co nejkrásnější vánoce !

Jarina Žitná

